

Zdarzyło się dziś... 22 sierpnia

22 sierpnia 1584 r. przed Trybunałem w Lublinie, wykonując funkcje adwokackie, zmarł autor „Trenów” Jan Kochanowski. Najprawdopodobniej dostał udaru mózgu. Kochanowski przyjechał do Lublina w celu interwencji w sprawie ukarania winnych śmierci swego szwagra, Jakuba Podlodowskiego, który wybrał się do Turcji celem zakupu koni do stajni królewskich.

22 sierpnia 1919 r. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski powołał pierwszy 44 osobowy skład Komisji Kodyfikacyjnej RP. Połowę członków komisji stanowili adwokaci.

22 sierpnia 1944 r. w czasie bombardowania Starego Miasta podczas Powstania Warszawskiego zginął adw. Stanisław Patek, obrońca polityczny, senator II RP, minister spraw zagranicznych, ambasador RP w Waszyngtonie, Tokio i Moskwie.

Urodził się 1 maja 1866 r., studia prawnicze ukończył na Uniwersytecie Warszawskim. Adwokatem przysięgłym został w 1894 r. Początkowo zajmował się cywilistyką, a następnie sprawami karnymi o charakterze politycznym.

Na Zjeździe Adwokatów Polskich w 1905 r. został powołany wraz z Julianem Krzyskim i Leonem Papierskim do zorganizowania stałej grupy obrońców w sprawach politycznych. W ten sposób zawiązało się Koło Obrońców Politycznych, które liczyło kilkudziesięciu adwokatów (m.in. Eugeniusz Śmiarowski, Leon Berenson, Henryk Landy). Mecenas Patek został przewodniczącym. Siedzibą Koła było mieszkanie Patka przy ul. Królewskiej 25 w Warszawie. Stefan Żeromski nazywał lokal „ministerium polskiej biedy”, ponieważ ściągali tam pokrzywdzeni ze wszystkich stron kraju. Adw. Patek wspominał: *„Sfera pracy obrończej w sprawach politycznych była ogromna i znajdowała się w cytadeli w jednej sprawie, ażeby nazajutrz rano już wstawać w innej. Nie było święta ani spoczynku. Przemęczony byłem strasznie. Ale nie to było najokrutniejsze. Najokrutniejsze było przeżywanie wyroków śmierci. Wyrok ten mógł być wykonany w 24 godziny. (...) Dostyc jest skonstatować fakt, że przez cały okres rewolucji, na całym terenie i pracy w całej Polsce nie było ani jednej sprawy bez obrony i to nie obrony z urzędu, ale obrony wpływającej z dobrej woli i zabiegów ligi adwokatów”*. W mieszkaniu przy Królewskiej Patek ukrywał m.in. Józefa

Piłsudskiego, poszukiwanego przez carską policję. Mecenasz Patek pomógł również w uwolnieniu tzw. dziesięciu z Pawiaka.

W 1905 roku przystąpił również do Ogólnej Kasy Pomocy Więźniom Politycznym. W 1909 r. powstało Towarzystwo Opieki nad Zwolnionymi z Więzień „Patronat”, które w okresie niepodległości przekształciło się w Towarzystwo Opieki nad Więźniami „Patronat”.

Działalność i wydajność Koła Obrońców Politycznych sprawiał, że mec. Patek został aresztowany pod zarzutem powiązania z organizacjami rewolucyjnymi. Pociągnięto go do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Izba Sądowa w Warszawie w roku 1911 skreśliła go z listy adwokatów.

Po uniemożliwieniu mu wykonywania zawodu adwokata poświęcił się pracy społecznej i politycznej. Był jednym z założycieli Towarzystwa Kultury Polskiej. Został wolnomularzem. Po wybuchu I wojny światowej nawiązał współpracę z Piłsudskim, brał udział w naradzie Naczelnego Komitetu Narodowego w Krakowie. Następnie udał się do Francji w celu nawiązania kontaktów z politykami Ententy i przedstawienia celów polityki obozu legionowego. W 1916 był sygnatariuszem „Deklaracji Stu” – polskich intelektualistów do władz zaborczych z żądaniem odbudowy suwerennego państwa polskiego. Wiosną 1916 został ponownie aresztowany, przez władze niemieckie. Po kilku miesiącach wrócił do Warszawy.

W tym samym roku wszedł do warszawskiej Rady Miejskiej, gdzie został prezesem jej komisji prawnej. Po powstaniu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego wziął czynny udział w organizowaniu polskiego sądownictwa powszechnego. Od września 1917 do listopada 1918 r. pełnił funkcję prezesa Departamentu Karnego SA w Warszawie. W okresie niepodległej Polski został sędzią Sądu Najwyższego. Funkcji tej jednak nie podjął ponieważ chwilę później został zastępcą polskiego delegata na konferencję pokojową w Paryżu. W grudniu 1919 r. został ministrem spraw zagranicznych. Wraz z premierem Leopoldem Skulskim, gen. Kazimierzem Sosnkowskim i gen. Józefem Hallerem uczestniczył w rozmowach pokojowych z przedstawicielami rządu bolszewickiego w lutym 1920. Podczas wojny polsko-bolszewickiej służył ochotniczo jako żołnierz 201 pp, wojnę skończył w

stopniu podporucznika 1. Pułku Szwolazierów.

Należał do założycieli Ligi Praw Człowieka.

Od marca 1924 mianowany posłem RP w Japonii. Po tym, jak zaangażował się w pomoc ofiarom trzęsienia ziemi, został uhonorowany przez japoński Czerwony Krzyż godnością członka honorowego. W czerwcu 1926 r. został posłem RP w Moskwie. W imieniu RP podpisał pakt o nieagresji z ZSRR. W styczniu 1933 r. został ambasadorem RP w USA, jednak szybko podał się do dymisji z powodu ciężkiej choroby. Po powrocie do Polski został senatorem.

W czasie II wojny światowej w 1941 r. przejściowo aresztowany przez hitlerowców, został osadzony w więzieniu na Mokotowie. W czasie Powstania Warszawskiego podczas bombardowania Starego Miasta został ciężko ranny i zmarł w szpitalu polowym.